

Valtuustoaloite kaikkien tuulivoimateollisuusalueiden tuulimyllyjen vähimmäisetäisyyden määrittämisestä asuttuihin rakennuksiin ja loma-asuntoihin

Kaupunginhallitus 16.02.2026 § 36

Valtuutettu Upi Vartiainen esitti 15.12.2025 valtuuston kokouksessa seuraavan valtuustoaloitteen yhteistyössä valtuutettujen Elina Räsänen ja Hannu Gladin kanssa:

”Valtuustoaloite Viitasaaren kaupunginvaltuustolle

Vaatus ja sisältö:

Edellisellä valtuustokaudella Viitasaaren kaupunginhallitus vaati lausunnossaan maakuntakaavaan tuulivoimateollisuusalueiden tuulimyllyjen vähimmäisetäisyydeksi asutukseen kaksi kilometriä (2,0 km). Jostain syystä mm. Karhukorven hankkeen osalta tästä vaatimuksesta luovuttiin?

Nyt esitämme, että Viitasaaren kaupunki määrää kaikkien tuulivoimateollisuusalueiden tuulimyllyjen vähimmäisetäisyydeksi asuttuihin rakennuksiin ja loma-asuntoihin vähintään kaksi km (2,0 km) aiempien päätösten mukaisesti.

Tämän tulee koskea nyt valmisteilla olevia kolmea tuulivoima hanketta, kuin myös mahdollisia hankkeita tulevaisuudessa.

Perustelut:

Asumisen, vapaa-ajan asumisen ja omaisuuden turvaaminen

1. Liian lähelle asutusta rakennetut tuulivoimalat ovat aiheuttaneet ongelmia joka puolella Suomea.

Usealla paikkakunnalla kiistellään oikeudessa muun muassa melumittauksista sekä siitä, miten ja kenen kustannuksella melutasot mitataan. Tuulivoimahankkeisiin liittyvät meluvaikutukset ovat aiheuttaneet pitkiä valitus- ja riitaprosesseja, jotka kuormittavat sekä asukkaita että kunnan hallintoa ja taloutta.

Nykyinen käytäntö ei anna kuntalaiselle turvallisuuden ja luottamuksen tunnetta päättäjien toiminnasta. Voitko päättäjänä tuhota naapurin kotirauhan ja omaisuuden käsi sydämellä?

Varovaisuus ja varmistaminen on varovaisuusperiaatteiden mukaisesti päättäjien velvoittava.

Myös vapaa-ajan asutus, joka on Viitasaaren vetovoimatekijä ja pitää palvelumme ympärivuotisinä kärsii merkittävästi teollisuusalueiden rakentamisesta. Tuulivoimaloiden läheisyys laskee jo hankkeiden aloituksesta kiinteistöjen arvoa ja heikentää Viitasaaren houkuttelevuutta asumiseen ja vapaa-ajan viettoon.

2. On suuri määrä kuntia, jossa halutaan jo nyt suojella kuntalaisten terveyttä, omaisuutta ja kunnan vetovoimaisuutta myös uusille kuntalaisille.

Kahden kilometrin suojaetäisyyttä käyttävät kunnat:
Kiuruvesi, Kolari, Hollola, Kauhava, Raahe, Kuortane, Uusikaupunki,
Nivala, Kärsämäki, Kuusamo, Oulainen, Karijoki, Simo, Ii, Vaala,
Pedersöre ja Kajaani.

Yli kolmen kilometrin suojaetäisyyttä käyttävät kunnat:
Ilmajoki (3 km) ja Evijärvi (4 km).

Lisäksi tuulivoimateollisuusalueiden rakentamisen ovat kieltäneet:
Inari, Utsjoki, Vierämä ja Ranua.

Perustuslain takaama yksityisen omaisuuden suoja murtuu tuulivoima-
alueella. Kiinteistöjen arvot romahtavat, pankit eivät huoli kiinteistöjä
takuuna lainoille, koko alueen toiminta halvaantuu epätietoisuuteen. Jo
pelkkä hankkeen julki tulo ja aloitus vaikeuttaa muuta rakentamista ja
kiinteistöjen ylläpitoa, koska pankit eivät rahoita vakuusarvojen heiketessä.

Mm. näitä lakeja päättäjiä pitää noudattaa:

Perustuslaki, Omaisuudensuoja laki, Terveysuojelulaki ja
asumisterveysasetus (laki korostaa erityisesti lasten suojaa YK:n lapsen
oikeuksien sopimuksella), Hallintolaki, Jätelaki, Luonnonsuojelulaki,
Naapurussuhdelaki, Maankäyttö- ja rakennuslaki, Ympäristönsuojelulaki,
Vesilaki, Alueiden käyttölaki, EU-lait.”

Kaupunginhallituksen vastaus valtuustoaloitteeseen

Aloitteen sisältö

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Viitasaaren kaupungin tulee määrätä
kaikkien tuulivoimateollisuusalueiden tuulimyllyjen vähimmäisetäisyydeksi
2 km tuulimyllyjen sekä vakituisen asutuksen ja loma-asutuksen välillä.
Aloitteen mukaan etäisyyden tulisi koskea sekä meneillään olevia
hankkeita että mahdollisia hankkeita tulevaisuudessa.

Esityksessä viitataan edellisen valtuustokauden lausuntoon, jossa
Viitasaaren kaupunginhallitus vaati maakuntakaavaan kirjattavan
suojaetäisyydeksi 2 km. Esitys ei mennyt läpi maakuntakaavan
päivittämisen yhteydessä.

Kaupungin lähtökohta ja tehtävä

Alueidenkäyttölain mukainen kaavoitus perustuu kunnan itsehallintoon,
mikä antaa kunnalle oikeuden harkita, mitä alueita tarkoituksineen
kaavoitetaan ja milloin kaavoitukseen ryhdytään. Kunnissa voidaan päättää
koko kunnan aluetta koskevista vähimmäis- tai suojaetäisyyksistä
tuulivoimaloiden ja asutuksen välillä. Alueidenkäyttölain 9 §:n mukaisesti
kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan
suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan
vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Viitasaaren kaupunki on laatinut ohjeita tuulivomapuistojen
hankekehittäjille ennakkoesittelyn ja hankesuunnittelun osalta (kh
24.10.2022 § 208). Ohjeistuksessa ohjeistetaan kattavasti, mitä lähtötietoja
tuulivoimahanke vaatii, ennen kuin kaavoitus voidaan käynnistää.
Viitasaaren kaupunki on kirjannut periaatteita, jotka hanketoimijoiden tulee
huomioida hankesuunnittelussa. Näistä yksi perustuu tuulivoimaloiden
suojaetäisyyksiin vakituisesta ja loma-asutuksesta. Viitasaaren
kaupunginhallitus on päätöksessään hyväksynyt ohjeen, jossa

suojaetäisyydeksi suositellaan vähintään 1,5 km vakituiseen asutukseen ja vähintään 1 km etäisyyttä loma-asutukseen. Ohjeen mukaan maanomistajat voivat kuitenkin toivoa maanvuokrasopimuksia myös tyhjiillään olevien asuntojen tai vähäisellä käytöllä olevien loma-asuntojen tila-alueille ja siten suojaetäisyyttä ei voida ohjeistaa ennakoon yksiselitteisesti.

Viitasaaren kaupunki on esittänyt Keski-Suomen maakuntakaavan ehdotusvaiheessa tuulivoimaloiden etäisyydeksi lähimpään vakituiseen asuntoon vähintään 2 km. Vastineeksi Keski-Suomen Liitto on todennut, että maakuntakaavassa tarkastellaan tuulivoima-alueiden sijoittumista suhteessa asutukseen yleispiirteisellä tasolla (Maakuntahallitus 17.11.2023 § 96).

Vastineraportissa todetaan lisäksi, että koska maakuntakaavalla ei sen lakisääteisen yleispiirteisyyden vuoksi voida määrätä tuulivoimaloiden tarkkaa sijoittumista tai määrää ja myös mahdollinen tuulivoimatuotantoalue tarkentuu vasta yleiskaavatyössä ja hankesuunnittelussa, maakuntakaavoissa ei ole mahdollista esittää tuulivoimatuotantoon soveltuville alueille yhtenäisiä, tarkkoja etäisyyksiä esimerkiksi asutukseen tai muihin kohteisiin. Rakennuksia koskevat tiedot, kuten käyttötarkoitus, uudisrakennukset ja mahdolliset purkamiset päivittyvät jatkuvasti eikä tiettyyn ajankohtaan perustuva yksityiskohtainen tieto palvele maakuntakaavan yleispiirteistä esitystapaa eikä mittakaavaa. Lisäksi maakuntakaavan tarkasteluissa tulee huomioida tavoitevuosi 2040. Maakuntakaava on yleispiirteisenä kaavana tarkoitettu tarkentumaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa. Tarkempia etäisyyksiä tiettyihin kohteisiin on mahdollista asettaa esimerkiksi kuntien tekemillä päätöksillä.

Tuulivoimayleiskaavoituksessa ja rakennuslupamenettelyssä tuulivoimaloiden vähimmäisetäisyyttä vakituiseen asutukseen ja loma-asutukseen tutkitaan kaavoitusprosessissa sekä rakennuslupamenettelyssä melumallinnusten kautta. Melutasoja koskeavia määräyksiä on asetettu sekä ulkomelua että sisämelua koskien (valtioneuvoston asetuksen 1107/2015 mukaiset ulkomelun ohjeavot sekä sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen 545/2015 sisämelun raja-arvot).

Etäisyyden määrittäminen

Tuulivoimarakentamisen sijoittumiseen vaikuttavat sekä alueen tuuliolosuhteet että tuulivoimalle soveltuvien alueiden saatavuus suhteessa muuhun alueidenkäyttöön. Sijoittumista ohjataan kaavoitusjärjestelmän eri tasoilla. Maakuntakaavoituksessa tuulivoima-alueita osoitetaan seudullisesta näkökulmasta huomioiden valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, kun taas kuntakaavoituksessa voimaloiden sijoittumista ohjataan tarkemmin.

Voimassa olevaan lainsäädäntöön ei sisälly säännöstä tuulivoimaloiden ja asutuksen välisestä vähimmäisetäisyydestä, olipa kyse kiinteästä metrimäärästä tai voimalan kokonaiskorkeuteen perustuvasta etäisyyskertoimesta. Tuulivoimaloiden ja asutuksen välinen etäisyys määritetään tapauskohtaisesti ja vaikutusperusteisesti tuulivoimahanketta koskevassa kaavoitusmenettelyssä. Kaavoituksen yhteydessä toteutettava vaikutusten arviointi sekä tarvittaessa hankekohtainen ympäristövaikutusten arviointimenettely muodostavat keskeisen perustan voimaloiden sijoittelulle sekä asutukseen nähden määriteltäville etäisyyksille.

Suunnittelussa ja lupaharkinnassa otetaan huomioon ympäristönsuojelulain nojalla annettu tuulivoimamelua koskeva sääntely. Voimaloiden ja asutuksen välinen suojaetäisyys määritetään melumallinnuksella asetuksessa säädettyjen ulkomelun ohjearvojen perusteella. Tuulivoimahanke ei lähtökohtaisesti edellytä ympäristölupaa, koska melusta aiheutuvia terveys- ja ympäristöhaittoja rajoitetaan tuulivoimameluasetuksen mukaisilla ohjearvoilla. Toiminnan käynnistyttyä ympäristölupa voi kuitenkin tulla tarpeelliseksi esimerkiksi silloin, mikäli toiminnasta aiheutuu naapuruussuhdelain tarkoittamaa haittaa melun tai välkkeen johdosta.

Tuulivoimaloiden ja asutuksen välisen etäisyyden ohjauksella on vaikutusta sekä tuulivoiman paikalliseen hyväksyttävyyteen että tuulivoimalueiden toteuttamiskelpoisuuteen ja alueelliseen potentiaaliin. Tuulivoiman paikallista hyväksyttävyyttä arvioidaan kokonaisvaltaisesti koko hankkeen elinkaaren ajalta. Hyväksyttävyyteen vaikuttavat sekä menettelytapojen koettu oikeudenmukaisuus että hankkeesta aiheutuvien hyötyjen ja haittojen jakautumisen koettu tasapuolisuus.

Tuulivoimaloiden melun mallintaminen

Ympäristöministeriön ohje Tuulivoimaloiden melun mallintamisesta on annettu ympäristönsuojelulain (86/2000) 108 §:n ja 117 §:n nojalla 2014 ja se on voimassa toistaiseksi.

Tuulivoimaloiden meluvaikutukset arvioidaan laskennallisella melumallinnuksella, jonka avulla määritetään voimaloiden aiheuttamat ulkomelutasot yksittäisissä tarkastelupisteissä, erityisesti asuin- ja lomarakennusten kohdalla. Mallinnus tehdään tuulivoimaloiden nimellistehoa vastaavilla enimmäismelupäästön lähtöarvoilla ja vakioituilla sää- ja ympäristöolosuhteilla siten, että tulokset edustavat melun leviämisen kannalta epäedullista tilannetta.

Melutaso määritetään A-painotettuna äänenpainetasona (=äänitasomittarilla suodatettu mitta-arvo, joka jäljittelee ihmiskorvan kuulonherkkyyttä eri taajuuksilla) ja tarvittaessa myös taajuuskaistoittain, mukaan lukien pienitaajuinen melu. Mallinnus toteutetaan pistekohtaisena laskentana, jonka tuloksia verrataan voimassa oleviin melun ohjearvoihin. Näiden perusteella arvioidaan tuulivoimaloiden edellyttämät suojaetäisyydet asutukseen ja loma-asutukseen siten, ettei ohjearvojen ylityksiä synny.

Mallinnuksessa huomioidaan melun erityispiirteet, sääolosuhteiden vaikutus sekä laskennan epävarmuus käyttämällä riittävää varmuusmarginaalia melupäästön lähtöarvoissa. Melumallinnus integroidaan osaksi hankkeen suunnittelua, ja sen perusteella voidaan tarvittaessa määrittää myös lieventäviä toimenpiteitä, kuten voimaloiden käyttörajoituksia tietyissä olosuhteissa.

Melumallinnukseen perustuvat suojaetäisyydet vakituisen ja loma-asutukseen muodostuvat siten mallinnettujen melutasojen, eivät kiinteiden etäisyysarvojen, perusteella.

Vähimmäisetäisyyden määrittämisen tarve

Tuulivoimaloiden ja asutuksen välisen vähimmäisetäisyyden määrittämiseen liittyvässä keskustelussa on kyse tuulivoimaan liittyvistä hyväksyttävyyssnäkökohdista. Tuulivoiman haitallisia vaikutuksia halutaan kyetä arvioimaan tapauskohtaisesti huomioiden olosuhteet, mutta turvaten

hankkeiden toteuttamisen mahdollisuudet. Toisaalta on tärkeää huomata myös paikallinen ja sosiaalinen hyväksyttävyys.

Voimassa olevan lainsäädännön perusteella tuulivoima-alueiden sijoittamiseen liittyvät ympäristövaikutukset arvioidaan joko kaavoituksen vaikutusten arvioinnissa tai erillisessä hankkeen YVA-menettelyssä. Jos vähimmäisetäisyydestä säädettäisiin ja vähimmäisetäisyysääntö olisi melun ohjearvon perusteella mallinnettavia tyypillisiä etäisyyksiä lyhyempi, tarkempi etäisyysmääritys tehtäisiin jatkossakin vaikutusten arviointiin ja melun ohjearvoihin perustuen.

Tuulivoimaloiden ja asutuksen välinen etäisyysmääritelmä ei ole selkeä. Kokonaiskorkeuteen perustuvan etäisyyskertoimen voidaan katsoa heijastavan voimaloiden korkeuksien ja nimellistehojen vaihtelua joustavammin, kuin kiinteään metrimäärään sidottu vähimmäisetäisyys. Kumpikaan lähestymistapa ei kuitenkaan sellaisenaan kykene huomioimaan paikallisia ympäristöolosuhteita ja tapauskohtaisten tekijöiden riittävää huomioon ottamista.

Vähimmäisetäisyyttä koskevalla sääntelyllä voidaan osaltaan edistää paikallisten asukkaiden ja yhteisöjen elinympäristön laadun ja viihtyisyyden turvaamista. Kiinteään etäisyysvaatimukseen ei kuitenkaan välttämättä liity melun ohjearvoihin perustuvaan sääntelyyn verrattavia terveysuojelullisia lisähyötyjä. Lisäksi kiinteä etäisyysvaatimus huomioi lähtökohtaisesti heikommin alueen erityispiirteet ja tapauskohtaiset sääolosuhteet kuin melumallinnukseen perustuva arviointi. Hankkeiden sijoittumisen ja ympäristön ominaispiirteiden vaihtelevuus puoltaa vaikutusten arviointiin perustuvaa, hankekohtaista etäisyyksien määrittelyä. Kiinteään etäisyysäännöksen arvioidaan myös kaventavan tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden määrää, millä on hidastava vaikutus puolestaan uusiutuvan energiantuotannon lisäämiseen sekä fossiilisista polttoaineista irtautumiseen. Puhtaassa energiantuotannossa on tarkasteltava hankkeen vaikutuksia myös ilmastonmuutosta hillitsevästi ja ilmaston muuttumiseen liittyviä terveysvaikutuksia arvioiden.

Johtopäätökset

Valtuustoaloitteessa esitetty kiinteä kahden kilometrin vähimmäisetäisyys poikkeaa voimassa olevasta Viitasaaren kaupungin laatimasta ohjeistuksesta noudattaen tuulivoimaloiden ja asutuksen välistä etäisyyttä vakituiseen ja loma-asumiseen.

Nykyinen määritetty suojaetäisyys, mikä on vähintään 1,5 km:n vakituiseen asumiseen ja vähintään 1 km:n loma-asumiseen, katsotaan riittäväksi, kun voimaloiden vaikutuksia tarkastellaan jokaisessa hankkeessa erikseen hyvin laaja-alaisesti. Vaikutukset perustuvat ympäristövaikutusten arviointeihin ja melumallinnukseen, joiden perusteella suojaetäisyyksiä voidaan tarvittaessa kasvattaa.

Viitasaaren kaupunki on lisäksi sitoutunut kaupunkistrategiassaan (2022-2026) lisäämään uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksia ja ilmastosuunnitelmassaan (2025-2035) edistämään uusiutuvaa energiantuotantoa, jotka pohjautuvat sekä valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin että maakuntaliiton mukaisiin tavoitteisiin.

Viitasaaren kaupunki ei näe lain mukaista perustetta muuttaa ohjeistusta. Ohjeistuksen muuttaminen ei ole myöskään tarkoituksenmukaista, viitaten Viitasaaren kaupungin tässä vastauksessa esittämiin perusteisiin.

Lisätiedot: *Kaupunginjohtaja Helena Vuopionperä-Kovanen*, helena.vuopionpera-kovanen@viitasaari.fi, puh. 050 307 6114, *rakennusarkkitehti Riina Pietarila*, riina.pietarila@viitasaari.fi, puh. 040 571 1865.

Päätösehdotus

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus vie valtuustoaloitteeseen annetun vastineen tiedoksi kaupunginvaltuustolle ja esittää, että kaupunginvaltuusto toteaa valtuustoaloitteen loppuunkäsittelyksi.

Keskustelun kuluessa Jari Hämäläinen teki muutetun päätösehdotuksen, että kaupunginhallitus kannattaa tätä aloitetta. Henri Koskinen kannatti Hämäläisen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaupunginjohtajan päätösehdotuksesta poikkeava esitys, joten asiasta tulee suorittaa äänestys. Puheenjohtaja ehdotti, että ne, jotka kannattavat kaupunginjohtajan esitystä äänestävät "jaa" ja ne, jotka kannattavat Jari Hämäläisen tekemää esitystä, äänestävät "ei". Äänestystapa ja äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettuna äänestyksessä annettiin seitsemän (7) "jaa" -ääntä (Pirjo Grönholm-Paananen, Outi Vornanen, Anna Kempainen, Seppo Pietiläinen, Tuija Tuikkanen, Mauno Niskanen, Petri Säteri) ja kaksi (2) "ei" -ääntä (Jari Hämäläinen, Henri Koskinen).

Puheenjohtaja totesi, että suoritettuna äänestyksen perusteella kaupunginhallitus on hyväksynyt kaupunginjohtajan tekemän esityksen ja pohjaesitys jää voimaan.

Päätös

Kaupunginhallitus vie valtuustoaloitteeseen annetun vastineen tiedoksi kaupunginvaltuustolle ja esittää, että kaupunginvaltuusto toteaa valtuustoaloitteen loppuunkäsittelyksi.

Merkitään pöytäkirjaan, että rakennusarkkitehti Riina Pietarila esitteli asiaa kokouksessa ja poistui kokouksesta esittelyn jälkeen klo 16:27.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Jatkokäsittelyyn kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuusto 23.03.2026 § 13
661/00.01.03.01/2025

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää merkitä valtuustoaloitteeseen annetun vastineen tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuun käsittelyksi.

Merkitään pöytäkirjaan, että keskustelun kuluessa valtuutettu Elina Räsänen teki esityksen, että asia palautetaan uudelleen valmisteluun. Valtuutettu Upi Vartiainen ilmoitti kannattavansa Räsäsen esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että keskustelun kuluessa on tehty kaupunginhallituksen pohjaesityksestä poikkeava kannatettu esitys, joten asiasta tulee suorittaa äänestys.

Merkitään pöytäkirjaan, että valtuutettu Jussi Kananen ilmoitti klo 17:26, että poistuu kokouksesta.

Puheenjohtaja esitti, että äänestys suoritetaan nimenhuutoäänestyksenä ja teki äänestysesityksen siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen pohjaesitystä äänestävät "JAA" ja että ne, jotka kannattavat Elina Räsäsen tekemää esitystä äänestävät "EI".

Äänestystapa ja äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä annettiin yhdeksäntoista (19) JAA-ääntä ja seitsemän (7) EI-ääntä. Yksi valtuutetuista oli poissa äänestyksestä. Puheenjohtaja totesi, että suoritettun äänestyksen perustella valtuusto on hyväksynyt kaupunginhallituksen pohjaesityksen tässä kohdassa. Äänestysluettelo on **liitteenä nro 1**.

Merkitään pöytäkirjaan, että valtuutettu Jussi Kananen palasi kokoukseen klo 17:29.

Päätös	Kaupunginvaltuusto päätti merkitä valtuustoaloitteeseen annetun vastineen tiedoksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.
Muutoksenhaku	Muutoksenhakukielto
Toimenpiteet	Ote hallintopalvelujen toimistosihteerin